Оксана ПОГОРЕЛКО,
консультант
Тернопільського комунального методичного центру
науково-освітніх інновацій та моніторингу (м. Тернопіль)
e-mail: oksanapogorelko@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах воєнного стану в Україні управління закладами дошкільної освіти набуває особливого значення, оскільки передбачає не лише забезпечення належної організації освітнього процесу, а й створення безпечного, психологічно комфортного та сприятливого середовища для розвитку дитини. Сучасний керівник закладу дошкільної освіти має поєднувати організаційно-управлінські вміння з розвиненою емоційною компетентністю, здатністю до саморегуляції, ефективної комунікації та підтримки педагогічного колективу. Відповідно, професійний розвиток керівників є важливою умовою вдосконалення управління закладом і забезпечення якості дошкільної освіти.

Одним з актуальних напрямів сучасного управління є розвиток емоційного інтелекту керівника. Його практичне значення полягає у здатності усвідомлювати власний емоційний стан, регулювати емоційні реакції, розуміти потреби працівників і вибудовувати конструктивну взаємодію в колективі. В умовах воєнних викликів такі вміння можуть сприяти підтримці професійної стійкості педагогів, запобіганню деструктивним конфліктам і формуванню атмосфери взаємоповаги та довіри. Водночас емоційний інтелект доцільно розглядати не як окремий управлінський інструмент, а як складник комплексної професійної компетентності керівника закладу дошкільної освіти.

Теоретичні положення щодо значення емоційної компетентності, саморегуляції та психологічної підтримки знайшли практичне відображення в організації профмайстерок для директорів закладів дошкільної освіти міста Тернопіль. Проведені професійні заходи були спрямовані на вдосконалення управлінських компетентностей керівників, поглиблення

їхніх знань про сучасні підходи до управління та опанування практичних способів організації діяльності закладу в умовах сучасних викликів.

Питання розвитку емоційного інтелекту в управлінні освітнім закладом розглядалося під час профмайстерки, присвяченої значенню емоційної компетентності керівника та її ролі в управлінській діяльності. Професійне спілкування, обговорення практичних ситуацій і рефлексія сприяли поглибленню знань керівників щодо сутності емоційного інтелекту та можливостей його застосування в сучасній управлінській практиці. Особливу увагу зосереджено на усвідомленні впливу емоційної компетентності на характер професійної взаємодії, прийняття управлінських рішень і формування сприятливого психологічного клімату в колективі.

Взаємозв'язок між психологічною стійкістю працівників і ефективністю функціонування закладу було розкрито під час профмайстерки «Особливості психологічної допомоги учасникам освітнього процесу під час воєнного стану». Теоретичні положення про важливість психологічної підтримки в умовах кризових ситуацій поєднано з розглядом практичних підходів до підтримки дітей, батьків і педагогічних працівників. Особливу увагу приділено розвитку навичок емоційної саморегуляції, визначенню можливостей психологічного супроводу учасників освітнього процесу та ролі керівника в організації підтримувального освітнього середовища.

Питання саморегуляції як складника емоційної компетентності керівника розглядалося під час профмайстерки «Саморегуляція як дієвий компонент у формуванні емоційної сфери закладу». Зміст заходу було спрямовано на професійне осмислення ролі саморегуляції у створенні емоційно безпечного середовища, підтримці психоемоційної стабільності педагогів і дітей, а також удосконаленні управлінської взаємодії. Таким чином, теоретичні положення про значення емоційної саморегуляції розглянуто крізь призму щоденних професійних завдань керівника закладу дошкільної освіти.

Організовані профмайстерки демонструють можливості практико-орієнтованого підходу до професійного розвитку директорів ЗДО. Поєднання експертних виступів, професійного обговорення, рефлексії та опрацювання актуальних питань управлінської діяльності створює умови для осмислення сучасних викликів і пошуку шляхів їх подолання. Водночас

результативність такої форми роботи доцільно визначати не лише за фактом проведення заходів, а й за змінами в професійних знаннях, уміннях і практичних діях учасників. Це зумовлює необхідність системного моніторингу результатів професійного розвитку керівників та оцінювання можливостей застосування набутих знань у практиці управління закладом.

Отже, поєднання теоретичного обґрунтування з практичним досвідом професійного розвитку керівників ЗДО засвідчує актуальність комплексного підходу до управління закладами дошкільної освіти в умовах воєнного стану. Розвиток емоційного інтелекту, формування навичок саморегуляції, удосконалення професійної комунікації та організація психологічної підтримки є важливими складниками сучасної управлінської діяльності. Подальше вдосконалення змісту й форм проведення профмайстерок передбачає посилення практичної складової, використання реальних управлінських кейсів, рефлексивних вправ та інструментів моніторингу професійних результатів. Такий підхід сприятиме розвитку управлінської компетентності керівників і підвищенню їхньої готовності до ефективного функціонування закладів дошкільної освіти в умовах сучасних освітніх викликів.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text (дата звернення: 08.10.2026).
2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». 2-ге вид., зі зм. і доп. Тернопіль : Мандрівець, 2022. 216 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2019.512 с.
4. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/3788-20 (дата звернення: 08.10.2026).